

JF-002-001603

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) Examination

August - 2019

Management Accounting - 2

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001603

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(2) જરૂર જણાય ત્યાં ગણતરીઓ અને સ્પષ્ટીકરણ જે તે જવાબ સાથે દર્શાવવા.

1 પારસ લિ.ના તા. 31-3-2017 અને તા. 31-3-2018ના રોજના પાકાં-સરવૈયાં 20 નીચે મુજબ છે :

જવાબદારીઓ	31-3-17 રૂ.	31-3-18 રૂ.	મિલકતો	31-3-17 રૂ.	31-3-18 રૂ.
ઈ.શેર દરેક			પાઘડી	3,50,000	2,80,000
રૂ. 10નો તેવાં	10,50,000	17,50,000	યંત્રો	12,25,000	15,75,000
સામાન્ય અનામત	5,25,000	3,50,000	જમીન-મકાન	10,50,000	9,45,000
ન. નું. પાતું	5,18,000	4,83,000	રોકાણો	2,80,000	2,62,500
9%ના ડિબેન્ચર્સ	3,50,000	4,90,000	સ્ટોક	1,40,000	2,80,000
લેણદારો	2,80,000	2,10,000	રોકડ-સિલક	—	1,40,000
દેવીહૂંડીઓ	2,62,500	3,32,500	દેવાદારો	2,62,500	3,15,000
નહિ ચૂકવેલ ખર્ચ	35,000	17,500	લેણીહૂંડી	52,500	70,000
કરવેરાની જોગવાઈ	2,10,000	2,80,000	પ્રાથમિક ખર્ચ	63,000	42,000
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	1,92,500	—	ડિબેન્ચર વટાવ	—	3,500
	34,23,000	39,13,000		34,23,000	39,13,000

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 1-4-2018ના રોજ સામાન્ય અનામતમાંથી દર ત્રણ શેરદીઠ એક ઈક્વિટી શેર બોનસ તરીકે આપવામાં આવ્યો હતો.
- (2) વર્ષ દરમ્યાન ચૂકવેલ કરવેરા અને ડિવિડન્ડ અનુક્રમે રૂ. 1,92,500 અને રૂ. 1,89,000 હતાં.
- (3) વર્ષ દરમ્યાન 5% વટાવથી ડિબેન્ચર બહાર પાડ્યા હતા.
- (4) કંપનીએ રૂ. 70,000ની મૂળકિંમતના રોકાણો વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે તે રીતે વેચ્યા હતા.
- (5) વર્ષ દરમ્યાન માંડી વાળેલ ઘસારો :
ચંત્રો પર રૂ. 1,22,500 અને જમીન-મકાન પર રૂ. 1,05,000.
- (6) વર્ષ દરમ્યાન રૂ. 1,75,000ની ચોપડે દર્શાવેલ કિંમતનાં ચંત્રો 20% ખોટથી વેચ્યા હતાં.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી કંપનીનું રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- 1 પાર્થ લિ.ના તા. 31-3-2017 અને તા. 31-3-2018ના રોજના પાકાં-સરવૈયાં 20 નીચે મુજબ છે :

જવાબદારીઓ	31-3-17 રૂ.	31-3-18 રૂ.	મિલકતો	31-3-17 રૂ.	31-3-18 રૂ.
ઈ.શેરમૂડી	3,51,000	4,68,000	પાઘડી	14,400	9,000
સામાન્ય અનામત	1,98,900	2,34,000	ચંત્રો	2,56,500	2,56,500
મૂડી અનામત	—	11,700	જમીન-મકાન	4,10,400	5,15,700
ન.નુ. પાતું	70,200	87,750	રોકાણો	1,17,000	93,600
8%ના ડિબેન્ચર	2,34,000	1,63,800	દેવાદારો	2,25,000	2,52,000
લેણદારો	90,000	62,100	સ્ટોક	1,02,600	1,10,700
દેવીહૂંડીઓ	50,400	90,000	રોકડ સિલક	9,000	26,100
કરવેરાની જોગવાઈ	1,05,300	99,450			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	35,100	42,300			
નહિ ચૂકવાયેલ ડિવિડન્ડ (2016-17)	—	4,500			
	11,34,900	12,63,600		11,34,900	12,63,600

વધારાની માહિતી :

- (1) એક યંત્ર રૂ. 29,250 માં વેચેલ હતું. જેની પડતર કિંમત રૂ. 58,500 હતી અને ઘસારા બાદ કિંમત રૂ. 33,750 હતી.
- (2) થોડાં રોકાણો નફાથી વેચવામાં આવ્યા હતા. આ નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કરેલ છે.
- (3) જમીન-મકાન પર રૂ. 70,200 તથા યંત્રો પર રૂ. 40,950 ઘસારો ગણેલ હતો.
- (4) અગાઉનાં વર્ષોમાં સ્ટોકની કિંમત મૂળ કિંમત કરતાં 5% ઓછી આંકવામાં આવતી હતી. જે હવે મૂળકિંમતે દર્શાવવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. તે મુજબ તા. 31-3-2018નો સ્ટોક તેની સાચી કિંમતે દર્શાવેલો છે.
- (5) રિબેન્ચર્સ 5% પ્રીમિયમથી પરત કર્યા હતા.
- (6) ગયા વર્ષનું સૂચિત રિવિઝન્ડ ચૂકવવામાં આવેલ છે અને ગયા વર્ષના કરવેરાની રકમ રૂ. 72,000 પણ ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી કંપનીનું રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

- 2 શિવમ લિ. એપ્રિલ 2018 થી જૂન 2018ના સમયગાળા દરમિયાન તેના બેંકર્સ 20 પાસેથી ઓવરડ્રાફ્ટની સવલત મેળવવા માંગે છે. નીચે આપેલ વિગતો પરથી કંપનીને દરેક મહિનાના અંતે કેટલી બેંક સવલત જોઈએ તે દર્શાવતું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

માસ	વેચાણ રૂ.	ખરીદી રૂ.	મજૂરી રૂ.	પરોક્ષ ખર્ચ રૂ.
ફેબ્રુઆરી	3,52,000	2,88,000	32,000	48,000
માર્ચ	2,88,000	3,20,000	38,400	44,800
એપ્રિલ	3,20,000	3,52,000	48,000	51,200
મે	2,40,000	3,84,000	51,200	54,400
જૂન	2,56,000	4,16,000	54,400	64,000

- (1) વેચાણના 20% અને ખરીદીના 25% રોકડ વ્યવહાર હતા.
- (2) ઉધાર વેચાણના 40% વસૂલાત વેચાણ પછીના મહિનામાં અને બાકીના વેચાણ પછીના બીજા મહિનામાં વસૂલાત મળે છે.
- (3) લેણદારોને ખરીદીના પછીના મહિનામાં ચૂકવવામાં આવે છે.
- (4) મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચની ચૂકવણીનો ગાળો 1/2 માસ છે.
- (5) જૂન 2018માં રૂ. 86,400નો ઈન્કમેટેક્સ ચૂકવવાનો છે.
- (6) જૂન 2018માં રૂ. 3,800માં એક જૂનું યંત્ર વેચવામાં આવશે.
- (7) મે 2018માં ડિવિડન્ડ રૂ. 8,560 મળશે.
- (8) તા. 1-4-2018ના રોજ રોકડ સિલક રૂ. 96,880 હતી.
- (9) મે 2018માં રૂ. 7,600નું ફર્નિચર ખરીદવામાં આવશે.

અથવા

2 નીચેની માહિતી પરથી શ્યામલ લિ.નું તા. 1-4-2018 થી તા. 30-6-2018 20

સુધીનું ત્રણ માસનું રોકડ બજેટ તૈયાર કરો :

માસ	વેચાણ રૂ.	ખરીદી રૂ.	મજૂરી રૂ.	શિરોપરી ખર્ચ રૂ.
ફેબ્રુઆરી	6,00,000	3,00,000	1,20,000	1,12,500
માર્ચ	4,50,000	2,70,000	1,08,000	97,500
એપ્રિલ	6,50,000	3,30,000	1,44,000	1,27,500
મે	9,00,000	4,80,000	1,50,000	1,42,500
જૂન	5,00,000	2,40,000	1,26,000	1,12,500

- (1) તા. 1-4-2018ના રોજ રોકડ સિલક રૂ. 58,000.
- (2) કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ અને 60% ઉધાર વેચાણ ધારો.
- (3) ઉધાર વેચાણના 50% જે તે માસ બાદના માસમાં અને બાકીના 50% ત્યારબાદના માસમાં વસૂલ થાય છે.
- (4) લેણદારો 1 માસની શાખ મુદત આપે છે.
- (5) શિરોપરી ખર્ચમાં પ્રત્યેક માસ રૂ. 22,500 સ્થિર મિલકતોના ઘસારાની રકમ સમાયેલી છે.
- (6) શિરોપરી ખર્ચની ચૂકવણીનો ગાળો 1/2 માસ છે. મજૂરીની ચૂકવણીનો ગાળો 1 માસ છે.
- (7) જૂન 2018માં ડિબેન્ચર વ્યાજ રૂ. 35,000 ચૂકવવાનું રહેશે.
- (8) મે 2018માં આવકવેરાનું રીફંડ રૂ. 9,500 મળશે.
- (9) એપ્રિલ 2018માં રૂ. 8,000નું યંત્ર ખરીદવામાં આવશે.

3 મોહિત લિ. 100% કાર્યક્ષમતાએ ચોક્કસ પ્રોડક્ટના 5,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરે છે. હિસાબી ચોપડાઓમાંથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવેલી છે. 15

વિગત	જાન્યુઆરી 2018	ફેબ્રુઆરી 2018
ઉત્પાદન	3,500 એકમો રૂ.	4,500 એકમો રૂ.
માલસામાન	35,000	45,000
મજૂરી	17,500	22,500
મરામત-જાળવણી	8,000	9,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	10,500	13,500
વપરાશી સ્ટોર્સ	3,500	4,500
પગાર	20,000	20,000
તપાસ	3,000	3,600
ઘસારો	6,000	6,000
પાવર	4,000	4,800

પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર હેઠળ 60%, 80% અને 100%ની કાર્યક્ષમતાએ ઉત્પાદનની કુલ પડતરની તથા એકમદીઠ પડતરની ગણતરી તમારે દર્શાવવાની છે.

અથવા

3 રોહિત લિ. 50% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ 10,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરે છે. 15

50% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ એકમદીઠ પડતર રૂ. 180 છે અને એકમદીઠ રૂ.200ની કિંમતે વેચવામાં આવે છે.

એકમદીઠ પડતર રૂ. 180 નીચે મુજબ છે :

વિગત	રૂ.
માલસામાન	100
મજૂરી	30
કારખાના શિરોપરી ખર્ચ (40% સ્થિર)	30
વહીવટી શિરોપરી ખર્ચ (50% સ્થિર)	20

60% ઉત્પાદન શક્તિએ કાચામાલનો ખર્ચ 3% વધે છે, જ્યારે વેચાણકિંમત 4% ઘટે છે.

80% ઉત્પાદન શક્તિએ કાચામાલનો ખર્ચ 4% વધે છે, જ્યારે વેચાણકિંમત 5% ઘટે છે.

જ્યારે કારખાનામાં 60% અને 80% ઉત્પાદન શક્તિએ કાર્ય કરવામાં આવે ત્યારે કંપનીનો અંદાજીત નફો શોધો. જે ઉત્પાદન થાય તે કંપની સંપૂર્ણપણે વેચી શકે છે તેવી ધારણા રાખો.

4 મેઘા લિ. એક યંત્ર ખરીદવા વિચારે છે. બે યંત્રો 'A' અને 'Z' દરેક 15

રૂ. 7,00,000ની કિંમતે ઉપલબ્ધ છે. પ્રત્યેક યંત્રનું અંદાજીત આયુષ્ય પાંચ વર્ષનું છે. ભંગાર કિંમત નથી. કંપનીનો અપેક્ષિત વળતરનો દર 12% છે. કંપનીને લાગુ પડતો કરવેરાનો દર 50% છે. ઘસારા અને કરવેરા પહેલાની બંને યંત્રોની અપેક્ષિત કમાણી નીચે દર્શાવ્યા પ્રમાણે છે :

વર્ષ	યંત્ર 'A' (રૂ.)	યંત્ર 'Z' (રૂ.)
1	4,55,000	2,45,000
2	3,50,000	2,80,000
3	2,80,000	4,55,000
4	2,45,000	3,50,000
5	1,75,000	2,10,000

નીચેની પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને સૌથી વધુ નફાકારક યંત્ર પસંદ કરો :

- (1) પરત આપ સમય
- (2) સરેરાશ વળતરનો દર
- (3) ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યની

રૂ. 1નું વર્તમાન મૂલ્ય 12%ના વટાવેલ દરે પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે અનુક્રમે રૂ. 0.893, 0.797, 0.712, 0.636 અને 0.567 છે.

અથવા

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ ત્રણ)

15

- (1) અંદાજપત્રીય અંકુશની મર્યાદાઓ
- (2) મૂડી બજેટનો અર્થ અને તેનું મહત્ત્વ
- (3) અંદાજપત્રીય અંકુશના હેતુઓ
- (4) અહેવાલ તૈયાર કરવાના સામાન્ય સિદ્ધાંતો
- (5) આંતરિક વળતર દરની પદ્ધતિ
- (6) પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to right side indicate full marks of the questions.
- (2) Calculations and explanations if required are to be shown with the relevant answer.

1 The Balance Sheets of Paras Ltd. as on 31-3-2017 and **20**
31-3-2018 are given below :

Liabilities	31-3-17	31-3-18	Assets	31-3-17	31-3-18
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
E. shares of			Goodwill	3,50,000	2,80,000
Rs. 10 each	10,50,000	17,50,000	Machinery	12,25,000	15,75,000
General Res.	5,25,000	3,50,000	Land-Buildings	10,50,000	9,45,000
P and L A/c	5,18,000	4,83,000	Investments	2,80,000	2,62,500
9% Debentures	3,50,000	4,90,000	Stock	1,40,000	2,80,000
Creditors	2,80,000	2,10,000	Cash Balance	–	1,40,000
Bills Payable	2,62,500	3,32,500	Debtors	2,62,500	3,15,000
Unpaid expenses	35,000	17,500	Bills Receivable	52,500	70,000
Provision for Taxes	2,10,000	2,80,000	Preliminary		
Bank O.D.	1,92,500	–	Expenses	63,000	42,000
			Debenture		
			Discount	–	3,500
	34,23,000	39,13,000		34,23,000	39,13,000

Additional Information :

- (1) On 1-4-2018 Company has given bonus shares from general reserve in the ratio of one bonus share against three Equity Shares held.
- (2) During the year tax and dividend were paid Rs. 1,92,500 and Rs. 1,89,000 respectively.
- (3) Debentures were issued at 5% discount during the year.
- (4) Investments of Rs. 70,000 cost were sold at such price so as to realize 20% profit on selling price.
- (5) Depreciation written off during the year on Machinery Rs. 1,22,500 and Rs. 1,05,000 on Land-Buildings.
- (6) Machinery having book value of Rs. 1,75,000 was sold at 20% loss during the year.

From the above information, Prepare Cash Flow Statement of the Company.

OR

- 1 The Balance Sheets of Parth Ltd. as on 31-3-2017 and 31-3-2018 are given below : **20**

Liabilities	31-3-17	31-3-18	Assets	31-3-17	31-3-18
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
E. Share Capital	3,51,000	4,68,000	Goodwill	14,400	9,000
General Res.	1,98,900	2,34,000	Machinery	2,56,500	2,56,500
Capital Reserve	—	11,700	Land-Buildings	4,10,400	5,15,700
P and L A/c	70,200	87,750	Investments	1,17,000	93,600
8% Debentures	2,34,000	1,63,800	Debtors	2,25,000	2,52,000
Creditors	90,000	62,100	Stock	1,02,600	1,10,700
Bills Payable	50,400	90,000	Cash Balance	9,000	26,100
Provision for Taxes	1,05,300	99,450			
Proposed Dividend	35,100	42,300			
Unpaid Dividend (2016-17)	—	4,500			
	11,34,900	12,63,600		11,34,900	12,63,600

Additional Information :

- (1) Sold one Machine for Rs. 29,250, the cost of which was Rs. 58,500 and its written down value was Rs. 33,750.
- (2) Sold some investments at profit, which was credited to Capital Reserve Account.
- (3) Depreciation provided on Land-Buildings was Rs. 70,200 and on Machinery was Rs. 40,950.
- (4) Decided to value stock at cost, where as previously the practice was to value stock at cost less 5%. The stock on 31-3-2018 was correctly valued at cost.
- (5) Redeemed Debentures at 5% premium.
- (6) Proposed dividend of last year was paid and tax of Rs. 72,000 of last year was also paid.

From the above information, Prepare Cash Flow Statement of the Company.

- 2 Prepare Cash Budget for Shivam Ltd. for the three months 14 from April to June 2018 and show when and how much Bank Overdraft facility will be required from their bankers during this period :

Month	Sales	Purchases	Labour	Overheads
	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
February	3,52,000	2,88,000	32,000	48,000
March	2,88,000	3,20,000	38,400	44,800
April	3,20,000	3,52,000	48,000	51,200
May	2,40,000	3,84,000	51,200	54,400
June	2,56,000	4,16,000	54,400	64,000

- (1) 20% of sales and 25% of Purchases were on cash basis.
- (2) 40% amount of credit sales is received in next month of the sales while remaining amount is received in second month of sales.
- (3) Creditors are paid after one month.
- (4) Time lag for payment of labour and overheads is 1/2 month.
- (5) In June 2018 income tax Rs. 86,400 is to be paid.
- (6) An old machine is to be sold for Rs. 3,800 in June 2018.
- (7) In May 2018 dividend Rs. 8,560 will be received.
- (8) Cash Balance as on 1-4-2018 Rs. 96,880.
- (9) In May 2018 Furniture worth Rs. 7,600 will be bought.

OR

- 2** From the following information of Shyamal Ltd. prepare **14**
Cash Budget for the three months from 1-4-2018 to
30-6-2018.

Month	Sales Rs.	Purchases Rs.	Wages Rs.	Overheads Rs.
February	6,00,000	3,00,000	1,20,000	1,12,500
March	4,50,000	2,70,000	1,08,000	97,500
April	6,50,000	3,30,000	1,44,000	1,27,500
May	9,00,000	4,80,000	1,50,000	1,42,500
June	5,00,000	2,40,000	1,26,000	1,12,500

- (1) Cash balance as on 1-4-2018 is Rs. 58,000.
- (2) Assume 40% of total sales are cash sales and 60% credit sales.
- (3) 50% of credit sales are realised in the month following sales and the remaining 50% in the next month following.
- (4) The period of credit allowed by creditors is one month.
- (5) Overhead expenses include Rs. 22,500 per month for depreciation on fixed assets.
- (6) The time lag of payment of overhead expenses is 1/2 month and time lag in payment of wages is one month.
- (7) In June 2018 Debenture interest of Rs. 35,000 is to be paid.
- (8) In May 2018 Income Tax refund of Rs. 9,500 will be received.
- (9) In April 2018 a machine worth Rs. 8,000 will be bought.

3 Mohit Ltd. produces 5,000 units of a certain product at **15**
100% capacity. The following information is obtained from
the books of accounts :

Particulars	January 2018	February 2018
Production	3,500 units	4,500 units
	Rs.	Rs.
Materials	35,000	45,000
Wages	17,500	22,500
Repairs-Maintenance	8,000	9,000
Direct Expenses	10,500	13,500

Consumable Stores	3,500	4,500
Salaries	20,000	20,000
Inspection	3,000	3,600
Depreciation	6,000	6,000
Power	4,000	4,800

You are required to show the total cost of production and cost per unit at 60%, 80% and 100% capacity under the flexible budget.

OR

- 3 Rohit Ltd. produces 10,000 units at 50% capacity. At 14
50% capacity, the product cost per unit is Rs. 180 and is sold at Rs. 200 per unit.

The unit cost of Rs. 180 is made up as follows :

Particulars	Rs.
Material	100
Wages	30
Factory Overheads (40% Fixed)	30
Office Overheads (50% Fixed)	20

At 60% capacity, Raw material cost increases by 3% and selling price falls by 4%.

At 80% capacity, raw material cost increases by 4% and selling price falls by 5%.

Estimate the profits of the company when it works at 60% and 80% capacity assuming that the company can sell whatever it produces.

- 4 Megha Ltd. is considering to purchase a machine. Two machines 'A' and 'Z' are available, each costing Rs. 7,00,000. An estimated life of each machine is 5 years. There is no scrap value. The company's expected rate of return is 12%. The tax rate applicable to the company is 50%. The expected earnings before depreciation and taxes for the two machines are as follows :

Year	Machine 'A' (Rs.)	Machine 'Z' (Rs.)
1	4,55,000	2,45,000
2	3,50,000	2,80,000
3	2,80,000	4,55,000
4	2,45,000	3,50,000
5	1,75,000	2,10,000

Select the most profitable machine using the following methods :

- (1) Pay Back Period
- (2) Average rate of return
- (3) Net Present Value

The Present Values of Rs. 1 at the discount rate of 12% for the first five years are Rs. 0.893, 0.797, 0.712, 0.636 and 0.567.

OR

4 Write short notes : (any **three**)

15

- (1) Limitations of budgetary control.
 - (2) Meaning and importance of capital budget.
 - (3) Objectives of budgetary control.
 - (4) General principles of reporting.
 - (5) Internal rate of return method.
 - (6) Flexible budget.
-